

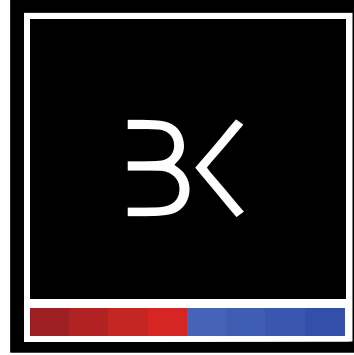
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

1 Kasım / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

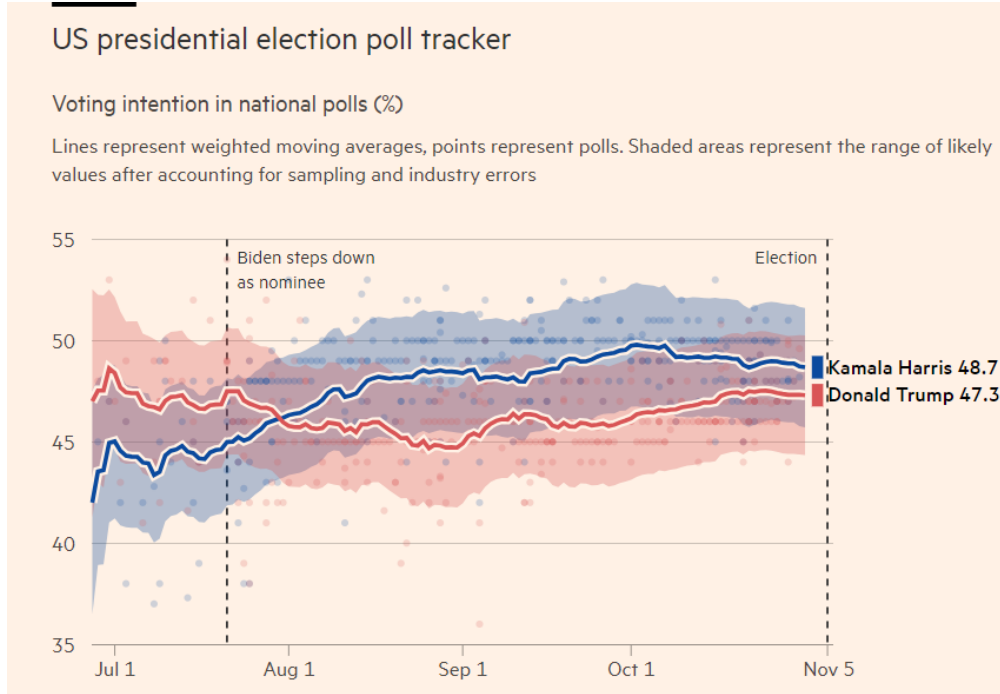
ABD Başkanlık seçimleri haftaya damga vuracak

- ❑ ABD'de 5 Kasım'da yapılacak seçimlerde yaklaşık 240 milyon kişi oy kullanma hakkına sahip, ancak yeni başkan muhtemelen bunların sadece küçük bir kısmının oylarıyla belirlenecek.
- ❑ Uzmanlar, Demokrat Kamala Harris ya da Cumhuriyetçi Donald Trump'ın kazanmasında, sonucu etkileyebilecek sadece birkaç "kararsız" eyalet olduğunu vurguluyor.
- ❑ Bunlardan yedisi - Arizona, Georgia, Michigan, Nevada, Kuzey Carolina, Pennsylvania ve Wisconsin - Beyaz Saray'ın anahtarını elinde tutuyor.
- ❑ Bu nedenle her iki adayın kampanyası da bu eyaletlerdeki kararsız seçmenlere odaklanıyor.

State	FT category	EC votes	Average poll margin (pct pts)	Pick a winner
Wisconsin	Tossup	10	D+0.1	Harris Trump
Nevada	Tossup	6	R+0.3	Harris Trump
Pennsylvania	Tossup	19	R+0.6	Harris Trump
Michigan	Tossup	15	D+1.2	Harris Trump
North Carolina	Tossup	16	R+1.6	Harris Trump
Arizona	Tossup	11	R+2.1	Harris Trump
Georgia	Tossup	16	R+2.1	Harris Trump

Hangi aday önde ve bu ne kadar önemli?

- ❑ FT'a göre ülke genelindeki toplu anket ortalamaları, seçim günü yaklaşırken Kamala Harris'in Donald Trump'a karşı hafif bir üstünlüğe sahip olduğunu gösteriyor.
- ❑ Ancak biliniyor ki Trump'ın iktidara geldiği 2016 seçiminde rakip aday Clinton, sayıca daha fazla (2,9 milyon) oy almıştı. ABD'de oldukça karmaşık olan seçimlerde erken oylar geçtiğimiz hafta kullanılmaya başladı bile.

ABD Başkanlık seçimleri dünya için ne anlam ifade ediyor?

- ❑ Başkanlık yarışında genel olarak, Avrupa'nın Harris'i, Yahudilerin ise Trump'ı desteklediği varsayımı altında Avrupa'nın Harris'i desteklemekteki en makul gerekçesi, küresel müesses nizamın devam etmesine dayanıyor ki bu da aşağıdaki konuları öne çıkarıyor:
- ❑ Washington'ın savunma harcamaları NATO'nun diğer 31 üyesinin askeri bütçe toplamının üçte ikisini oluşturuyor. ABD, NATO'nun ötesinde, ordusuna Çin ve Rusya da dahil takip eden 10 ülkenin toplamından daha fazla para harcıyor. Trump, diğer NATO ülkelerini, Gayri Safi Yurtiçi Hasıllarının (GSYİH) % 2'sini oluşturan askeri harcama hedeflerini tutturmaya zorlama konusunda sert davranacağını vurguluyor. Bu yıl itibarıyla sadece 23 ülke bu hedefe ulaştı. Ancak Trump'ın dengesiz açıklamaları hala tedirgin ediyor.
- ❑ "Küresel aktörler, ABD'nin Rusya'nın Ukrayna'da yaptıklarıyla, İsrail'in Gazze'de yaptıklarına farklı standartlarla yaklaşıldığını görüyor. Sudan'daki savaş korkunç katliamlara sahne oldu ama ikincil bir sorun gibi muamele gördü. Dolayısıyla uzmanlar Harris'in kazanmasıyla "şu anki yönetimde bir devamlılık olacağını", Trump kazanırsa, İsrail'in "Gazze ve başka yerlerde elinin daha da rahatlayacağını" ve Trump'ın "Kiev'i saf dışı bırakarak Moskova'yla bir Ukrayna anlaşması yapabileceğini ima ettiğini" vurguluyor. Harris, Orta Doğu konusunda Biden'ın İsrail'in "kendini savunma hakkına verdiği sıkı desteği" tekrar tekrar dile getirdi. Ancak aynı zamanda "masum Filistinlilerin öldürülmesi durmalı" vurgusu da yaptı.
- ❑ Önde gelen Çin uzmanı akademisyenlerden Rana Mitter, Trump'ın, Çin'den ithal edilen tüm ürünlere % 60 gümrük vergisi önerisi için "Onlarca yıldan bu yana küresel ekonomiye en büyük şok" yorumunu yapıyor. Trump'ın "Önce Amerika" yaklaşımındaki en ısrarlı tehditlerden biri Çin ve diğer birçok ticaret ortağına yüksek maliyetler çıkartmak oldu. Ancak Trump, Çin lideri Şi Jinping ile kendi güçlü şahsi bağını da övüyor.
- ❑ Nelson Mandela tarafından kurulan dünya liderleri grubu Elders'ın başkanı, eski İrlanda Cumhurbaşkanı ve BM İnsan hakları Yüksek Komiseri Mary Robinson "ABD seçimi, iklim zorunlulukları ve doğa krizi nedeniyle sadece ülkenin kendi vatandaşları değil, tüm dünya için büyük öneme sahip" diyor.

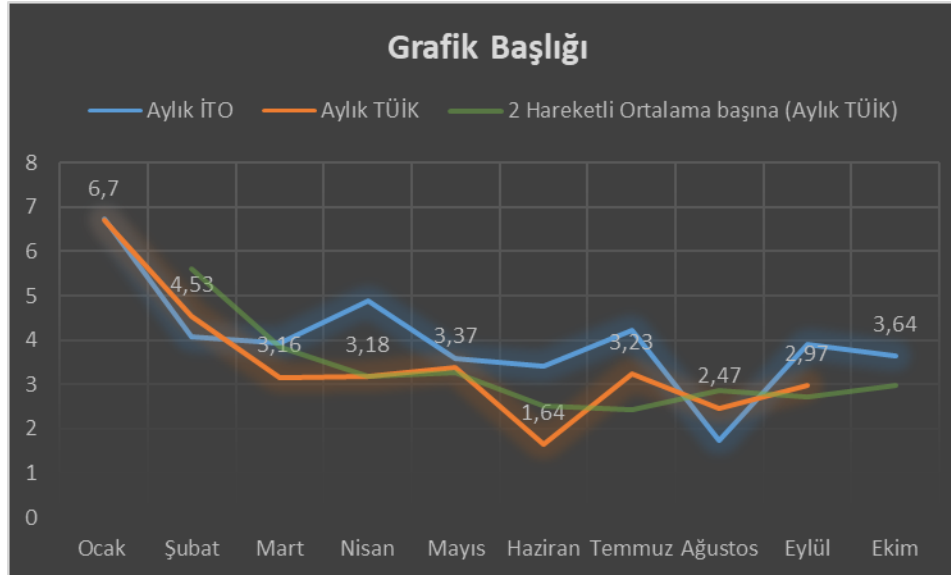
Seçim öncesi son kritik veri hayal kırıklığı yarattı!

- ❑ ABD'de tarım dışı istihdam Ekim ayında 12 bin arttı. Ülkede Ekim ayında işsizlik yüzde 4,1 olarak gerçekleşti.
- ❑ Bloomberg anketine katılan ekonomistlerin beklentisi artışın 100 bin olması yönündeydi. Ankette işsizlik beklentisi ise yüzde 4,1 olarak belirlenmişti.
- ❑ Eylül ayı için 254 bin olarak açıklanan artış da 223 bine revize edildi. Enflasyon görünümü açısından takip edilen ortalama saatlik kazançlarda sürpriz görülmedi. Buna göre Ekim ayında ortalama saatlik kazançlar bir önceki aya göre yüzde 0,4 arttı. Bu veride yıllık artış ise yüzde 4 oldu.
- ❑ Ekonomistler Boeing grevi ve Helene ile Milton kasırgalarının ülkenin güneydoğu eyaletlerini etkilemesinin istihdam verisini negatif etkileyebileceğini belirtmişlerdi.
- ❑ Barclays Küresel Araştırma Başkanı Ajay Rajadhyaksha, Ekim ayı istihdam rakamlarının yayınlanmasının ardından piyasaların Aralık ayında yüzde 0,25 oranında bir düşüş yaşayacağını "kesinlikle mümkün" olduğunu söyledi.

Haftaya kritik bir veriyle başlıyoruz

- ❑ Türkiye'nin en önemli gündemi nedir? Sorusu; belki son haftalarda siyaset bir hayli önüne geçmiş gibi gözükse de bir yıldan uzun bir süredir sürdürülen sıkı para politikasına karşın bir türlü anlamlı biçimde düşürülemeyen enflasyonla mücadeledir şeklinde cevaplanabilir.
- ❑ Ekim ayı enflasyonunu kritik kılan ise TCMB'nin Aralık ayı olası faiz indirimine dair bir yol açacak olmasıdır.
- ❑ Çünkü eğer bir faiz indirim döngüsüne başlanılacak ise bunun ücret artışları ve diğer zamların oluşacağı ocak ayı yerine sembolik de olsa aralık ayında yapılması makul gözükmemtedir.
- ❑ İkinci bir güçlü olasılık da önümüzdeki senenin ilk çeyreğinden sonraki dönemde faiz indirimlerine başlanacak olmasıdır ki bu da reel kesim üzerinden hareketle istihdam ve büyümede sorunlar yaratabilir.
- ❑ Pazartesi günü gelecek aylık TÜİK enflasyon oranının; öncü göstergeye bakılacak olursa (yüzde 3,64 ekim ayı) aylık İTO enflasyonunun altında ancak yüzde 2'nin de üzerinde bir oran olacağını tahmin ediyoruz.

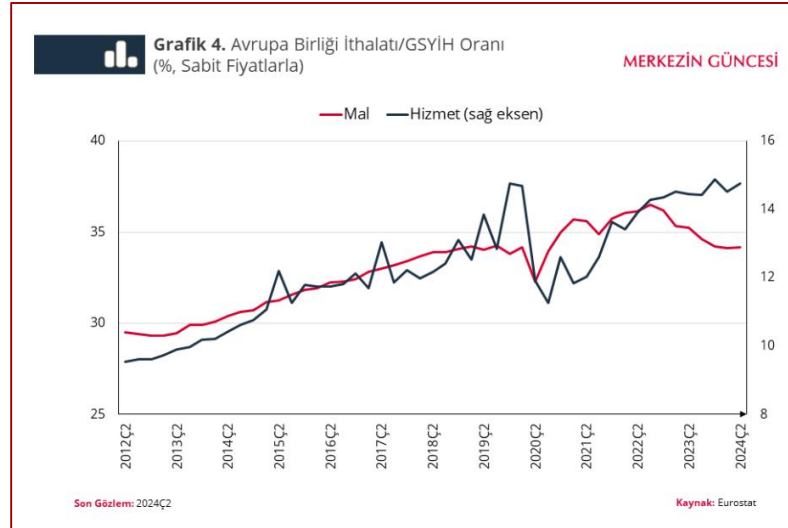
Önemli bir sunumla kapatıyoruz

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) yılın son enflasyon raporuyla ilgili programı paylaştı.
- ❑ Buna göre TCMB Başkanı Fatih Karahan, enflasyon raporunu 8 Kasım 2024 Cuma günü saat 10.30'da bankanın Ankara'daki idare merkezinde sunacak. Toplantı fiziksel ortamda gerçekleştirilecek.
- ❑ Toplantı internet sitesinde ve bankanın resmi X (Twitter) ve YouTube hesaplarından canlı olarak yayımlanacak.
- ❑ Toplantı programı da şöyle açıklandı: 10.30 – 11.00: Fatih Karahan'ın Enflasyon Raporu 2024-IV'ün Tanıtımına İlişkin Sunumu, 11.00 – 11.30: Soru-Cevap Bölümü

TCMB, güncesinde bu defa dış ticareti konu aldı

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) blog yazısında Avrupa Birliği (AB) ihracatı konu edildi.
- ❑ Merkezin Güncesi'nde yayımlanan yazıda Türkiye ekonomisinin 2023 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren büyüme kompozisyonu açısından bir dengelenme sürecinde olduğu, diğer yandan, son dönemde küresel büyümedeki görece zayıf seyrin, dünya genelinde olduğu gibi Türkiye'de de ihracat performansını etkilediği belirtildi.
- ❑ TCMB ekonomistleri 2022'nin son çeyreğinden itibaren Türkiye'nin AB'ye ihracatının 2010-2019 dönemi eğiliminin ima ettiği seviyenin altında bir seyir izlediğini belirtti.
- ❑ Ekonomistler öte yandan, yakın dönemde AB dışına yapılan ihracatın artmasının Türkiye'nin toplam ihracatının gerilemesini engellediğini, bu durumun AB'ye yapılan ihracat performansının zayıflamasında AB kaynaklı etkilerin de rol oynadığına dair bir işaret olarak değerlendirilebileceğini belirtti ki grafikten görüleceği üzere bu, aynı zamanda artan hizmet ticareti kaynaklı olabilir:

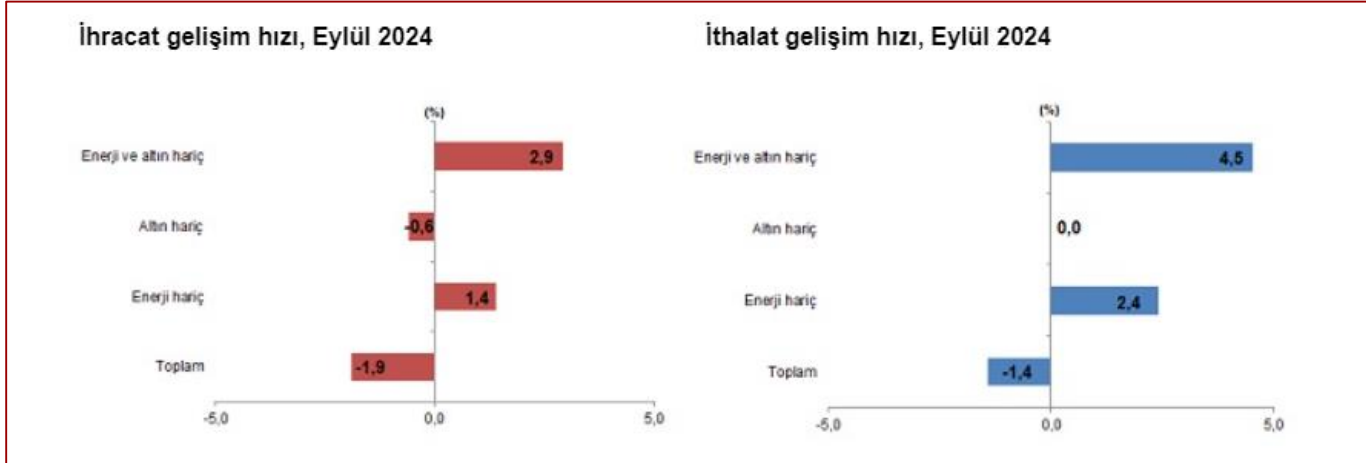

Haftadan kalanlar

- ❑ Hanehalkının 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentisi ekim ayında düşüş gösterdi. 1 yıl sonrasında fiyatların düşmesini bekleyenler ise azalış gösterdi.
- ❑ TÜİK'in açıkladığı ekonomik güven endeksinde artış sürerken, Mayıs 2024'te 98,2 seviyesinde olan güven endeksi son 5 ayın en yüksek seviyesine çıktı.
- ❑ Kriz kehanetleri ile tanınan yatırımcı Marc Faber krizin kapıda olduğunu söyledi. Faber, kamu borçlanmasının yüzdesel olarak bakıldığında Batılı ülkelerde gerçekten endişe verici olduğunu ve kesinlikle bir krize doğru gidildiğini belirtti.
- ❑ Uzaktan iletişim araçları yoluyla piyasaya arz edilen veya piyasada bulundurulmuş ürünlerin gözetim ve denetimine ilişkin usulleri belirleyen yönetmelik Resmi Gazete'de yayımlandı.
- ❑ ABD, Rusya ile bağlantıları nedeniyle yaptırım listesini aldığı şirketler ve kişilerin sayısını arttırdı.
- ❑ Bu yılın gözde yatırım enstrümanı para piyasası fonlarının yıllık bileşik getirisi eylülünden itibaren gerilemeye başlasa da TEFAS verilerine göre toplam fon değeri 1 trilyon lira sınırını aştı.
- ❑ Bakan Şimşek, vergi borçlusu olarak açıklanacakların listesine yer alan 36 bin 806 mükellefin borcunun "tahsil kabiliyeti" olmadığını açıkladı.
- ❑ ABD'de yaklaşık 45 milyon kişi erken oy kullandı. Sandık anketlerine göre katılım 2020'nin tam katı oranında seyrediyor.
- ❑ İSO Türkiye İmalat PMI ekim ayında, 44,3 seviyesinden 45,8'e yükselmekle birlikte, eşik değer olan 50'nin altında kalarak faaliyet koşullarında bozulma sinyali vermeye devam etti.
- ❑ Yeni düzenlemeyle Türk lirası mevduat ve fonlarda stopaj oranı artırıldı. 6 ay vadeli mevduatta stopaj yüzde 7,5'ten yüzde 10'a, 1 yıla kadar vadeli olanlarda yüzde 5'ten yüzde 7,5'e yükseltildi. Düzenleme 31 Ocak 2025'e kadar geçerli olacak.
- ❑ İstanbul'da ekim ayında perakende fiyatlar, aylık yüzde 3,64; yıllık bazda ise yüzde 59,10 oranında arttı. Toptan fiyatlar, aylık yüzde 0,15 yükselirken; yıllık ise yüzde 43,07 oldu.
- ❑ ATO Başkanı Baran: «Biz de asgari ücrete yapılacak zammın bu seviyede (yüzde 25) olması gerektiği kanaatindeyiz.»

Dış Ticaret İstatistikleri, Eylül 2024 (Düzeltilmiştir)

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2024 yılı Eylül ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %1,9 azalarak 21 milyar 987 milyon dolar, ithalat %1,4 azalarak 27 milyar 116 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat, 2024 Eylül ayında %2,9 artarak 20 milyar 231 milyon dolardan, 20 milyar 819 milyona yükseldi.

Turizm İstatistikleri, III. Çeyrek: Temmuz-Eylül, 2024

- ❑ Turizm geliri Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarından oluşan III. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %3,9 artarak 23 milyar 219 milyon 751 bin dolar oldu. Turizm gelirinin %14,7'si ülkemizi ziyaret eden yurt dışı ikametli vatandaşlardan elde edildi.
- ❑ Ziyaretçiler, seyahatlerini kişisel veya paket tur ile organize etmektedirler. Bu çeyrekte yapılan harcamaların 15 milyar 77 milyon 957 bin dolarını kişisel harcamalar, 8 milyar 141 milyon 794 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu.

